

Lục Tỉnh Tân Văn

GIÁ BÀN:
 Năm - 12 số - 12000
 Một năm - 1000
 Sáu tháng - 500
 Ba tháng - 250
 Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 về ngày 15 mồng tháng mà phải trả tiền trước.

GIÁ BÀN:
 Một năm - 7500
 Sáu tháng - 4000
 Ba tháng - 2250
 On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

PHỞ LES AMBROS, s'abonne:
 à SAIGON: Aux bureaux du Journal.
 à HANOI: Aux bureaux du Truong-Bô-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

GIÁ BÀN:
 Năm - 12 số - 12000
 Một năm - 1000
 Sáu tháng - 500
 Ba tháng - 250

GIÁ BÀN:
 Một năm - 7500
 Sáu tháng - 4000
 Ba tháng - 2250

PHỞ LES AMBROS, s'abonne:
 à SAIGON: Aux bureaux du Journal.
 à HANOI: Aux bureaux du Truong-Bô-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. - Một tỉnh xinh lịch trong Nam-kỳ.
2. - Điều trần xin tăng lương.
3. - Lễ Đức-chùa Thành-thần hiện xuống.
4. - Áo-chùa điện báo.
5. - Hội Tư-vấn.
6. - Lễ Khánh-thành Bia Kỵ-niệm Công-thần.
7. - Ai tin.
8. - Thông báo.
9. - Thơ tin vãng lai.
10. - Văn-nguyên.
11. - Thời đàm.
12. - Hướng truyện.
13. - Oan kìa theo mãi.

CHÍNH SÁCH HỌC

Một tỉnh xinh lịch trong Nam-kỳ

Quan Thống Đốc Nam-kỳ thật ít có khi mà rảnh. Ngài hằng mong vắng khắp các tỉnh trong phần trí phần trí của ngài hết sức, mà chẳng bao giờ trông thấy ngài làm dáng như ý, cho mặc nguyên, cũng vì cái cách sắp đặt vùng về như vậy đây, mới nghe ai cũng tưởng cho hàng thương-quan lấy làm thông thả mà đi vắng dần trong khắp cũng thuộc địa này là một cuộc đất phi mớ-mang khai sáng, chờ xét kỹ lại thì thấy rõ, nào có phải vậy đâu, cách sắp đặt vùng về ấy nó đem chướng hàng thương-quan, nó buộc ràng hàng thương-quan một ngày tới tới phải ngồi một chỗ, một năm chỉ cúi không dời khỏi đình một bước. Cũng bởi quan sự, ngày nào làm tới ngày này mà chẳng thấy bớt, càng bừa lại càng thay thêm mà cũng chẳng chi khác nên là giây to đến đồng kia qua đồng nọ. Hoặc phải phê đình, hoặc phải xem xét, hoặc phải bình luận, hoặc phải định kế, hoặc phải (trả) phương, mà việc định kế tại phương đất an trong cõi này không cảm ngăn mà xem ra như ngăn cấm; vì mỗi khi tìm đồng phương mẫu mong làm ích quốc, phải tư về bộ xin; muốn xin cũng chẳng dễ đâu gì, phải chỉ về tận từ, giải phân cạn lý, bèn bộ đầu kháng cho cũng còn phải đợi phê đình rất lâu, lâu cho đến đôi có nhiều khi đăng châu phê, thì việc đã lỡ làn cơ hội. Vậy mà chẳng biết sao bèn đi Chánh-trị Pháp-quốc lại lấy làm hay, chẳng chịu chuẩn-chính cải-lương, cứ để vậy mà làm hoài, ràng buộc quan Thống-Đốc Nam-kỳ chẳng rảnh tay một phút.

Tuy vậy mà ông Le Gallen cũng nhơn ra đứng mấy giờ đồng-hò mà đi Càn-thờ bữa dịp. Ấy là tại quan Chủ-tỉnh hết lòng cầu thỉnh, còn ông Le Gallen thì sẵn chí cần vụ, nên mới trông thấy đồng một lần quan Thống-Đốc Nam-kỳ đi vắng tỉnh xa, dự lễ Khánh-tăng bia Kỵ-niệm tưởng si trên cung, làm cho cuộc lễ thêm rõ ràng qui trọng. Thật quá là chánh-sách cao thâm,

chẳng còn ai mà chẳng chịu. Thấy vậy rồi mới dám hỏi mới mà trách lẫn Thượng-nghi-viện về cách sắp đặt cho phần Thuộc-địa ta làm; hết việc này đến việc kia, cứ lệ làm hoài, rỗng quyền mà không chuẩn-chính, chi thấy canh cái cho thêm nỗi cực lòng hơn nữa thôi. Biết vậy mà cũng nghĩ ra rồi cũng chẳng nên trách lẫn Thượng-nghi-viện sao có ngại ngại, chẳng để lòng tin cậy, vì cách xa sơn thủy. Thượng-nghi không bằng thấu ngọn nguồn, nên trách các thân-sĩ đại-biên quan và đề phân can dự cho người mang, vì lỗi mỗi khi nhập việc kể tất công-lao tiền-tử, về việc mình thành tựu, thì ít nghe nói xuôi theo cái thể đức Thuộc-địa này đang cần sức mớ-mang khai sáng.

Và lại sự mớ-mang khai sáng thường ở tư-tư biến sanh, mà luật thường-bộ vẫn đã nghiêm cấm phép trị trong thuộc-địa ta đây bắt nhơn bại hoại. Nói đến sự nước, nên sanh rồi, dân Annam lung lặn da hờn; người dám nói như vậy hãy xem cuộc ở Càn-thờ này, quan Thống-đốc Le Gallen, khi đi lời phong tặng quan Chủ-tỉnh Boudineau vì nước lập nên công cả, ngài thăm khen ông Boudineau biết trị như ý ngài, là biết đồng kể làm cho Pháp-quốc chẳng môn danh giá.

Thật quan Thống-Đốc... khi đăng rảnh tay, thoáng mớ-mang công việc bao hàm ngày nào tới ngày này. Vậy mà tiêu Càn-thờ, quan Chủ-tỉnh Boudineau, cầu thỉnh đăng ngài, bỏ đểp quan sự mà đi trên ngày, thì vinh hạnh cho ông Boudineau, qui hóa cho tỉnh Càn-thờ làm.

Nội trong hàng qui viên dự lễ tại Càn-thờ thấy đều hoan tâm không chỉ hậu bối, duy một mình ông Le Gallen - tục rằng vì bữa đồ lễ bữa cây - vì quốc-chánh, mất một bữa trường bằng đời ba tháng. Chừng trở về phủ, than ôi, công việc làm chẳng bỏ tay, công bởi, lệ thường quan Thống-Đốc có đi khỏi phủ vài giờ, thì chừng về thấy những công-vấn chướng đồng.

Thoán lại Bôn-bóng càng kể công

việc ràng buộc quan Thống-đốc bao nhiêu, thì càng vinh diệu cho quan Chủ-tỉnh Càn-thờ, vinh diệu cho các đồng thiết lập cuộc lễ ngày 15 Mai tại Càn-thờ bấy nhiêu, vì, tuy quan sự dập-dồn như thế mà quan Thống-đốc mớ-mang có trông thấy Pháp-Việt tương thân, làm rõ danh Pháp-quốc trong cõi Thuộc-địa này, mà như là trong tỉnh Càn-thờ, ngài hẳn tâm, quên tưởng đến cơn về phủ, phải lao tâm nhọc sức.

Lấy đây mà suy, thì thấy rõ tài trí khéo khôn của ông Boudineau cảm quyền chủ tỉnh.

Tục rằng: Trăm hay không bằng tay quen; làm hay hơn hay nói. Trí một tỉnh chẳng cần phải tìm tới lời ngon tiếng ngọt khuyến dụ dân mà dân đồng thành thời, chẳng cần phải tuân chức qui mưu thần trí dân mà dân đồng no ấm, qui hồ tại quen thuộc, khéo khôn thôi chớ.

Như tỉnh Càn-thờ đây, quan Thống-đốc thấy sắp đặt chính thể, oai nghiêm mà tưng, Nào là sở canh nông, nào nhà thương, nào trường, xem rất trang-hoàn không nơi sánh kịp. Vậy mà cũng chưa vui mấy, chừng quan Thống-đốc thấy, thiếu họ đưa chen, ngựa xe như nước, người các tầng, các làng và người các tỉnh gần, từ đến một nơi mà mừng cuộc dựng bia kỷ-niệm nghĩa-sĩ trên vong, mừng các tỉnh bị đập đổ phục hồi, quan Thống-đốc hoan tâm bất tận. Cái nghĩa Pháp-Việt như gia đã rõ ràng, chẳng còn ehi nghi hồ.

Vậy mà, thương thay cho những kẻ chẳng biết bởi duyên cơ nào, không hay tìm biết sự thật lẽ ngay, nghe tập thờ, nói phóng ứng rằng phép trị trong thuộc-địa ta đây bắt nhơn bại hoại. Nói đến sự nước, nên sanh rồi, dân Annam lung lặn da hờn; người dám nói như vậy hãy xem cuộc ở Càn-thờ này, quan Thống-đốc Le Gallen, khi đi lời phong tặng quan Chủ-tỉnh Boudineau vì nước lập nên công cả, ngài thăm khen ông Boudineau biết trị như ý ngài, là biết đồng kể làm cho Pháp-quốc chẳng môn danh giá.

L. T. T. V.

Mua thuốc lá của nhà

Nếu hút những hàng thuốc rất ngon chế tạo tại nhà máy thuốc lá Hanoi. Kể ra mấy thứ sau này:

- Thuốc niên « Con gà »
- « Con voi »
- « Đông-minh »

Thuốc Cigares

- Đông hộp 50 điếu hay 100 điếu.
- Vân rồi 10 điếu hay 20 điếu.

Mấy hàng thuốc này:

- Annam trong
- Annam chế tạo
- Annam bán
- Annam nên dùng.

Điều trần xin tăng lương

Đứng cho các quan Hội-đồng quản-hạt

Kính bàm các quan Hội-đồng quản hạt:

Chúng tôi là Giáo-tập thuộc về « cadres communaux » (kể có bằng cấp sơ học, người có bằng cấp tiểu học, có quan Nguyễn-soái Nam-kỳ và quan Đốc học chánh đứng ký tên bằng cấp) hết lòng cung kính đứng bèn « điều trần » này, nhờ nhờ lương các quan thăm xét.

Khi quan cựu Toàn-quyền M. Albert Sarraut qua tái nhiệm cõi Đông-dương, Ngài có đi viếng các tỉnh. Chúng tôi đều thân hẳn đến tỉnh lý mà nghinh tiếp ngài. Ngài đọc bài diễn thuyết trước mặt chúng tôi, ngài có nói: « Tăng lương cho ty Giáo-huấn ». Chúng tôi đều có bụng mừng thăm khắp khởi, chắc sao chuyên này chúng tôi cũng được nhờ kể bề trên soi xét công lao, ban thêm lương cho nhiều ít, thì cũng đủ mà người-sự phủ-đục được. Đến chừng lời nghị của ngài nói hành trong « quan-báo » thì chỉ nói cho mấy thầy giáo tỉnh và giáo tỉnh mà thôi, còn mấy thầy giáo làng thì không được dự vào ngạch tăng lương ấy; khi bấy giờ chúng tôi nhìn mặt nhau ngơ ngáo, dường như ai đem cái sự mừng - hụt của chúng tôi mà làm cho tiêu mất hết. Chúng tôi cũng biết rằng: Chúng tôi là phận nhỏ mọn, dẫu có kêu ca cách mấy, cũng như cóc kêu trời, không thấu được. Nên cam lòng chịu vức, để chờ khi Chánh-phủ có đoái tưởng đến chúng.

Tuan ôi môn mắt mồn hơi trong hoài chẳng thấy. Thời mà lại được nhờ các quan (như như là M. M. Trương-văn-Bền và Trần-dinh-Bảo) có lòng bác ái, thương bạn đồng ban, ra sức phân tâm cùng Chánh-phủ. Quyết tâm tăng lương cho Viện-quan Annam (trong đó viện quan này là người có tên chức sắc của chúng tôi là một Đốc học có lời nghị của quan Toàn-quyền M. Maurice Long ban hành ngày 14 Kryn 1920, cho tăng đồng bạc trên (thương ngạch) bạc giữa (trung ngạch) và bạc dưới (hạ ngạch) chúng tôi chắc sao cũng được « vào bạc dưới (hạ ngạch) chớ » chẳng không, mừng cha chề là mừng mừng này biết là... mừng này chắc... xua. Rồi té ra cũng mừng hụt, không có chi chẳng biết coi bộ phận của chúng tôi ra thế nào, mà phải bỏ ra ngoài hạng như thế. Các quan ôi Xin các quan nhơn tay làm phúc, đỡ hộ giúp cái chịu úp ra, cho bóng mặt trời, mặt trăng đội rõ cho chúng tôi được nhờ chút hơi ấm áp sáng sủa với nào.

Xin các quan thử xét lại coi sự

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đá thơm mà lại ngọt
 làm cho những tay thợ rượu thầy đều khen ngợi
 Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

đay đồ của chúng tôi cực nhọc là đường nào, chúng tôi chẳng lẽ đi kể lễ ra đây mà cầu sự tốt cho chúng tôi, các quan cũng rõ biết cái trách nhiệm của chúng tôi cũng như một người « vủ giữ-em » lo diu dắt bọn con nít mới biết chạy biết đi cho cứng cáp, và tập ăn tập nói cho khôn ngoan vậy.

Các quan là đứng thay mặt cho quốc dân nơi chánh-phủ, chúng tôi cũng là một phần trong số quốc-dân, sự uất ức của chúng tôi khổ nổi tố bày cho chánh phủ rõ thấu được; chính mong nhờ các quan giúp lời giúp sức, thì họa may mới có chỗ trông cậy được.

Chúng tôi thật không có lòng nào dám phàn nàn Chánh-phủ hay là đi phàn bi phàn lệ chỉ với ban đồng-nghiệp (giao tỉnh và giáo tổng) của chúng tôi, nhưng nghĩ vì chúng tôi cũng đồng tòi con của Chánh-phủ (như mấy thầy giáo tỉnh giáo tổng vậy) mà sao chúng tôi không được nhờ ân huệ của Chánh-phủ chiếu cớ trong lúc gạo châu củi-quế này. Nên mới thổ thê yếu cầu cùng các-quan thương xót.

Các quan giúp một lời phương tiện, mà chúng tôi được no cơm ấm áo, thì on đức của các quan, chúng tôi sánh tày non biển.

Luôn dịp đây, chúng tôi xin kể cái ngạch lương của giáo tổng và giáo làng ra sau này cho các quan xét: định các quan xin giùm cho chúng tôi.

Trước-khi chưa có lời nghị định của quan cựu Toàn-quyền Albert Sarraut, thì lương giáo tổng tột bực 40\$, một tháng; lương giáo làng tột bực 30\$ một tháng; (Giáo tổng chỉ hơn giáo làng có 10\$, một tháng) đến chừng có lời nghị tăng lương ra, thì lương giáo tổng tột bực được 60\$, một tháng,

còn lương giáo làng dẽ y như hết, cũ, không được tăng lên. Thì trẻ ra giáo tổng lại hơn giáo làng tới 30\$00 một tháng. Vậy nhờ các quan xin cho bọn giáo làng cũng được tăng số lương này lên; thì như giáo tổng tột bực 60\$00 một tháng, thì cho giáo làng tột bực cũng được 50\$00 một tháng. Hay cớ cũng được đi nữa cũng được 40\$00 một tháng, thì chớ tột bực có 30\$00 một tháng, thì ít lắm. (lâm giáo làng tới 20 năm mới được ăn lương 30\$00 một tháng, thì đã già rồi) — cợn mỗi lần cho giáo làng ăn lên, thì cũng xin lấy bực 5\$00 làm bang đình, chớ đừng lắt nhắt khi 2\$00 khi 3\$00, và khi 4\$00 thì thành không có số như định được. Chớ như việc phụ cấp lương bổng cho viên quan Annam, mà các quan đã xin được đó, thì bấy giờ xin các quan cũng xin giùm cho bọn giáo tổng giáo làng được dự về với, y theo lời quan Toàn-quyền đã phê chuẩn trong nghị định hôm 14 Avril 1920 đó) thì chúng tôi đói on các quan lắm lắm. — Chúng tôi dâng bốn « điều trần » này, hằng ngày ngóng trông tin tức, coi sự hi-vọng của chúng tôi sau này ra thế nào; tưởng chắc có khi nhờ lương các quan giúp nên được.

Hết thầy các viên giáo làng nội xứ Nam-kỳ đồng kính-bái.

Thượng-tán-Thị lại cáo.

Lê Đức-chưa
 Thánh-thần hiện xuống
 PENTECÔTE

Lê Đức-chưa Thánh-Thần hiện xuống ngày 23 Mai, chúa-nhựt.

Bản-Báo cũng xin lưu hạ kỳ báo bữa thứ hai, để thứ tư 26 sẽ tiếp.

L. T. T. V.

Âu-châu diên báo
 HAVAS.

Pháp-tràng

Mấy tên phản-bạo ở nước nhà là tên Toque, Lemercier, Herbert và vợ tên Aubert, trong lúc A-lo-Mãn chiếm đất Pháp, mach tay chỉ cho A-lo-Mãn những quan địa phương và Liên-biệt chạy không kịp, còn ẩn lại đó, đều bị xử tử, dân ra Pháp-tràng bữa sáng 15 Mai.

Giám-quốc Huê-kỳ phải biến

Ông Wilson qui thể chấp an, càng bữa bệnh càng trầm trọng, nay ngài đã xuôi hết một cánh tay trái.

Đình hội

Ông Millerand với Lloyd George, nhị vị Thừa-tướng của Pháp và Anh như định bàn tính với Liên-biệt đình ngày hội Spa lại tới bữa 26 Juin và thông cho Liên-biệt khám tướng thư gửi cho Chánh-phủ A-lo-mãn bày tỏ sự đình đãi ấy và chỉ định cách bàn luận ngay giữa hội thể nào cho hội Spa khỏi bị chầm khuy đi nghị trong con A-lo-mãn khai hội tuyên-cử.

Chương trình của Anh-Pháp

Nhị vị thừa-tướng của Anh và Pháp định quyết thì hành điều buộc A-lo-Mãn giải binh khí và buộc trả tiền thiếu về sự đắp bồi. Nhị vị thượng-quan cũng đánh chế giảm cho trả một lần và nấy quyền cho Pháp-quốc đảng thọ huân trước, đảng cố học và đồ cần như chớ chạy, mà bị bỏ các tỉnh bị trạng phá hoại gây dựng sự thanh-mậu Pháp-quốc lại cho chóng.

Hội Tư-Vấn

(Chambre consultative)

Nghe tin quan Tổng-hềng Đông-Pháp bữa 12 mai qua rồi có phê lời nghị ban hành chiếu chỉ của đức Hoàng-thượng bữa 10 avril phán truyền lập hội Tư-vấn Annam Trung-kỳ.

Hội này cũng in như hội Tonkin vậy, mục đích và điều lệ chẳng khác nhau chút nào cả thấy.

Mà bởi, về hội Tư-vấn Tonkin, Bồn-bào đã có diên giải rõ ràng từ điều từ tiếng, tưởng chỉ độ-già liệt-quí chưa quên, cứ do theo đó thì tưởng, chẳng cần Bồn-báo phải lập lại chi nữa.

TAI CẢNHỒ

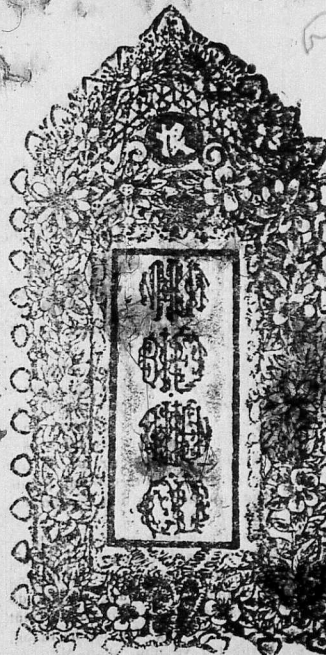
Lê Khánh-thành
 Bia Kỷ-niệm Công-thần

Được tin M. Boudineau, quan Chủ-tỉnh Cánh-thơ tỉnh quan Nguyễn-soái Nam-kỳ thần hành đến chủ cuộc khánh-thành bia Kỷ-niệm-công-thần từ trận, thì quan Nguyễn-soái lên đường ngày thứ sáu mười giờ tối có M. Destenay quan của thần của ngài theo hộ vệ. Từ Saigon tới Mytho đi xe hơi. Đốc đống có M. Tholance, quan Chủ-tỉnh Tân-an, M. Mossy, quan Chủ-tỉnh Mytho và M. Jacques Robin, quan Canh-nông Cánh-thơ ra tiếp nghinh đưa đón.

Tại bên Mytho sẵn có chiếc tàu của nhà nước hiệu Canada ngửa rước. Lối một giờ khuya quan Nguyễn-soái với quan hầu cận, M. J. Robin và M. Devilar xuống tàu đi tới Cánh-thơ đúng 8 giờ sáng thì đã có hai chiếc tàu bay ở đạo phi-hoàn thứ mười một ngửa nghinh tiếp đò bao giờ. M. Boudineau chủ tỉnh Cánh-thơ cũng có tại nơi mà tiếp rước quan Nguyễn-soái và các quan đi với ngài.

Ngày đó là ngày dân sự toàn tỉnh được hoan hỉ mà cũng là ngày cuộc chánh-trị của quan chủ-tỉnh Boudineau được về vang vinh diệu cho ngài lắm; song bề mặt xác thiệt là cực nhọc vô hồi. Ngài từng chính ra đánh trận Verdun bị gãy

Liên trưởng phúng điệu cải lương

Bây lâu người Annam thường đặng hiền đối của Chấn mà đi điều phúng tự nhiều sắc hức học không đặng hiền, nhưng vì có chất tinh thần ai trạng nhá trong mấy câu chữ, nên không bỏ được.

Đến nay tiệm bà Harel ở đường Catinat, môn bài 75 có bán đá kiểu trang hoa theo cách phương tây, có danh tiếng bấy lâu nay, mà nay lại đặng trang hoa ấy mà phụ thêm chữ nho hay là chữ quốc ngữ xem rất đẹp mắt. Bà Harel trách khéo cái bán hàng này của tiệm China, mà lại đặng mấy hàng chữ nho của phoang họ mà bán ra.

Đây một sự tân chế mà hiệp đặng nghĩ, nên làm quen biết xin bố cáo cho đồng nhơn rõ biết.

Hãng bà Harel lại có cớ đặng một người danh sĩ viết sắc, câu hoặc là bán phúng, hoặc là câu đối điếu tang mà hiệp theo tinh cảnh người.

Vậy xin chư vị ai có muốn mua bài giới thọ mà mới hết ý từ của mình muốn đặng câu chữ làm sao, thì đến sẽ

đặng như nguyện. Như chư vị có đi chơi Saigon, xin ghé tại nhà bà Harel, môn bài 75 đường Catinat, mà mua thì tương tất.

Ở đây bán-quán có in hình cái kiểu thức cho khán-quan rõ thấy. Xung quanh thì bóng như trang hoa tây, còn ở giữa thì lại có bốn chữ « Một tập thiên cổ ».

Một thứ thuốc
 là nên hút

Người Nam-Việt cứ phàn nàn rằng bạc đồng thiếu không đủ dùng, cũng là trên ra ngoài nước. Sao không biết rằng ở tại mình cứ đi mua thuốc lá của nước Trung-hoa, của xứ Algérie cũng những nơi khác, mà gây nên cái hiện tượng ấy?

Vậy chỉ nên mua thuốc lá của ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TI vì những thuốc ấy trồng ở đây theo những phương-pháp thích-hợp, chế ở đây theo những cách-thức đặc-biệt, khiến cho thuốc lá ấy là thứ thuốc ngon hơn tất cả các thứ thuốc ở ngoại-quốc đem vào.

Vậy nên hút thuốc chưa và hiệu CỎ, hiệu SCAFERLETTI; thuốc đá vân hiệu CỎ, FAVORITES, ALLIÉS, v. v. cũng những vị-gà hiệu MANDARIN, BOUQUET, LORUS, và NARCISSE là những thuốc của ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TI chế ra. Vì thuốc ấy tức là giúp những người đang hút thuốc, và chế thuốc ấy. Mà lại giữ được tiền bạc không mất ra ngoại quốc vậy.

hư tru ra chẳng có cái áo mà bạn, com không đủ mà ăn, cũng là vì tương bằng hẹp hòi.

Tôi cúi lạy ông xin thương kẻ vế biên có miệng ăn, không có miệng nói, kêu nài dùm với quan trọng cho

chúng tôi được hưởng phần tăng bổng ấy, thì chúng tôi nguyện đời ơn ông đời đời.

Nay kính.

Quần coi khâm Mjtho, Đoàn-thái-Nguyên.

Văn Uyên

(Variété Littéraire)

Câu hát và lời tục ngữ Về giềng Vợ Chồng. (tiếp theo)

Một chàng hai thiếp khó phân, anh vế lượng lại cảm cần cho bằng

Anh về để vợ anh ra, con anh thờ đại thi là có tôi.

Anh đã để vợ anh rồi, con anh thờ đại mẹ trời với anh.

Anh về để vợ anh ra, công nợ em trả mẹ già em nuôi.

Anh đã để vợ anh rồi, công nợ anh trả anh nuôi mẹ già.

Méo lành ai nỡ cắt tai, gái hư chồng để khoe tài với ai.

Chớ đầu chớ sủa lò không, gái không trức nét sao chống lại ghen.

Đạo vợ chồng là một giống lớn, dễ gây dựng nên thế giới. Tách tình được thích hiệp nhau với mới mong nên cửa nên nhà. Nói tròn vung tròn nôm nôm vung méo là lẽ tự nhiên. Thuận vợ thuận chồng, mới nên gia-đạo, ấy là một phong-qui-quả-hệ cho loài người. Còn như trái khòn tiếm vợ, gái ngoan tìm chồng, chẳng qua là có phước gặp duyên, vô phước gặp nợ; dầu duyên dẫu nợ gì cũng chẳng qua là cái tình nghĩa xử nhau cho trọn thì hay

Thơ trông chồng

Khoắc khoải ban mai chi tới mẹ. Trông chồng không thấy mặt buồn xo. Năm canh gối phụng nghiêng rồi ngựa, Sáu khắc phòng loan đuổi lại cò. Đọa thâm vì chàng gây xằng xiêu. Mối sầu để thiếp gờ mông mo. Có sao vẫn bậc tin nhân cả. Hay đã ngao kia kẹp lấy cò? Vô danh thị

Về nghĩa anh em

Có đáng cũng ruột, có ngọt cũng người dưng. Anh em là thế đồng-bào, vợ chồng như áo mặc vào cởi ra. Xấu là xấu nem xấu em xấu chị. Chàng khôn cũng chị lâu ngày, chị dại có đại cũng thầy em khôn. Khôn ngoan đã đáp người ngoài, gái chung một mẹ chớ hoài đá nhau. Lá lành che lá rách, con chi công con em. Anh em chú bác cơ hàng, phải chia nhiều ít hèn vàng đúc chuông. Anh em gần nhau chém bằng sông, không chém bằng lưỡi.

Phải đàm luận-ly mà thế nghĩa anh em, chớ chàng phải đàm qui tiện mà phân biệt được. Lời xưa có câu rằng: « huyên đệ như thủ túc, phu thê như y phục » là chỉ trọng nghĩa anh em, muốn khiêu cho lòng người duy-tri được tình cốt nhục trước hết, chớ đàm tình ân-ái mà phụ nghĩa anh em, rồi ra người vô đạo. Có câu rằng: *lão-ô bạch tuế. bất như phụng-hoàng sơ sanh*. Nghĩa là con quạ dẫu sống trăm tuổi, không bằng chim phụng-hoàng mới đẻ. Khôn thì khôn thua nên ba, đại giá đời cũng đại, chưa chắc chị lâu ngày mà đã khôn hơn em được. Nếu gọi rằng anh em, thì phải xem nhau lấy tình cốt nhục, dẫu hoàn nạn sanh tử thế nào cũng chẳng là tất dạ...

Thời đàm

Xe điện.

Trong đời này chẳng chỉ làm cho vận xe-kéo ghê, làm cho vận xe-kéo sợ, làm cho vận xe-kéo giật mình mà ăn-năn, hoặc buồn mà thôi chí, cả thấy. Vậy thì vận xe-kéo là một bọn, tuy chẳng ngoài xã-hội mà ít muốn biết tới xã-hội, chưa từ-trần mà ít muốn ăn sự thế, làm như một đám dân ngoại hạn, vi-ly, tự-do, mình lo riêng phận mình, miếng cơm đắp đổi một ngày qua một ngày, một buổi qua một buổi thì thôi, mặc tình thế sự luân bàn, thị phi nhân quần.

Bởi vậy từ bao giờ tới bây giờ làm người vì nước vì dân, mượn những năm ngón mì từ khuyên nhủ, rằng:

Xe-kéo gốc của Nhứt-Bồn đem sang; bán đầu Chèo-lành kéo kim ăn, sau biết xấu, tội-nghiêng chẳng chịu làm thân trâu ngựa; một là sợ thân sau là-lết, hai là sợ nhục nước mình, nên tìm xe, quãng gong. Chết biết vậy còn Annam không biết nhục sao mà rừ nhau ra làm thân trâu ngựa cho người dị-chủng trông vào cười cợt, kẻ thao-lạng vậy đáp nhieu lời? — Đáp rằng: « Trong đời này nếu chẳng gọi Trời chung, thì chẳng còn chi chung nữa. Ai riêng phận với chó, sao lại gọi xấu lây? Còn như sợ nhục quốc thể chẳng làm thân trâu ngựa mà kéo-xe mang gong, thì biết làm chi mà chi độ thế nhĩ; xét lại nghề gì công là nghề mang ăn, dưới thế gian này, nhâm chẳng nghề chi là nghề xấu. — Phải không có nghề mang ăn, song cái nghề mang-gong kéo-xe này thiệt là nghề chi tiện. Ước như chẳng muốn làm ruộng, lấy công ra làm thuê làm mướn không đặng sao mà phải đi kéo xe. — Đặng chớ sao không, nhưng mà làm mướn làm thuê, tiền công mấy đồng, làm cực khổ từ sớm mơi tới tối mò, lành ba bốn cái, đủ đắp đổi vô đâu. Chi bằng kéo-xe tuy dễ tiện mấy đầu mà có tiền sớt-giờ. Có khi may xây-được bạc bõ rơi, đó quên sót cũng phát đặng vậy chớ! — Chẳng khá trông của bất nghĩa mà nói vậy. Ngoài các là ấy, kéo-xe chẳng e tật bệnh cho thân sau hay sao? — Việc ngày nay chưa ít, có đầu biết việc sẽ tới thế nào mà phải lo thân sau.

Đời này dặng bữa nào quần bữa này cho xong mà! »

Tại vậy đó mà vận xe-kéo càng bữa càng thêm đông, cho hay tuổi «sốp-phơ» là kẻ nghịch của bọn kéo xe, xe-hơi là môi thù của xe-kéo mà vận kéo-xe cũng không sợ không lo, không từ không bỏ. Hàng thức giá, ru thế màn thời, hết thế khuyển lơn không dặng, buồn thắm biết bao kẻ xiết. Chẳng biết mưu chi mà chỉ làm cho người Annam hết làm thân trâu ngựa, đành chịu ngồi khoanh tay mà ngó.

Tôi biết một kẻ hay xin chỉ: Muốn cho vận xe - xe đẹp nghề, mau lẹ xe điện chạy quanh khắp khắp nẻo trong thành phố như Hà-nội vậy. Xe điện rất tiện cho ai tánh mà lại rẻ tiền. Nhấm ai cũng ưng tớn đời chiêm mà đi xe điện cho mau hơn là tớn chiêm hào mà ngồi xe-kéo. Hễ xe điện bày ra, xe-kéo phải dẹp, dẫu chẳng dẹp, bớt số cũng nhiều vì chẳng còn ai kim ăn như lúc bấy giờ đặng.

Tôi có nghe Saigon này trong bốn năm tháng nữa sẽ có xe điện. Để mua chớ lại gần tới rồi. Hễ có đó khởi công không mấy tháng.

Vận kéo-xe hãy lo chọn nghề nào khác trước đi, mà đừng chọn nghề ăn-trộm!

TU AL.

Hương truyền

HUE.

Mùa màng

Mùa năm nay cả hạt Thừa-thiên coi ra phong năm lắm. Cảnh đồng nào lúa cũng tốt, hạt lúa rất có sức vóc.

Tuy lúa nơi cắt đầu mùa chưa bao nhiêu, mà đã có nhiều nơi gao. một quan những đến hơn mười lon sũa bô. Như vậy thì biết mùa này, so với các mùa được mấy năm trước có phần hơn.

Trên các đường, trong các chợ, những kẻ ăn may dơi rách đã thấy sũa đi nhiều lắm.

Sét đánh

Ngày hôm qua đang giữa trưa trời nồm cơn dông. Ở xóm quê nổi làng Phú-bà nghe một tiếng sét nổ kêu to vô độ. làm cho ai nấy hồn phách

Người-Anna-ta

Nên hát thuốc lá hiệu « CON GÀ »
Vi thuốc trồng tại trong xứ ta,
Vi thuốc thơm tho hơn hết,
Vi chế tạo theo phép vệ-sanh,
Vi bán giá rẻ hơn thứ khác!
Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,
Mà hát thuốc lá hiệu « CON GÀ ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-ti ở Hànội,
Dépôt tại Cholon, 2 et 4, rue Lareynière,
và các nơi tạp hóa đều có bán.

Hãy uống thử thử rượu AMER HONORÉ Là một thứ giải khát ngon thượng hạng Của một mình hãng Denis frères có tên mà thôi.

Cuốn nhĩ Truyền-trình-thăm Thiệu-thuyết

Cuốn nhĩ đã in rồi, cuốn ba còn in tiếp đủ cho trọn pho. Kinh xin liệt-vị, mua xem cho rõ sự tích của một người trình thám rất có danh tra vụ án mạng phur thần. Nếu như các nhà thương-gia trong lục-châu mua cuốn này thì tới sẽ định huê

Mua cuốn này đây: 0420
Mua đến từ năm chục cuốn thì sẽ có huê hồng 40%
từ một trăm » 50 »

Xin do adresse như sau đây: CHAU-VAN-NGOC. à l'imprimerie de l'Union 157, Rue Cathain, 157. SAIGON

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bác-sĩ sur, kê nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng. Nếu ĐƯỢC-TÍNH LỢC-ĐIỂN sản xuất bán rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không

Có thứ rượu mạnh Languedoc hiệu « BAC-CHUS » mới chế lại Nam-kỳ lần thứ nhứt, ngon không có thứ rượu nào bằng. Chỉ một mình hãng Denis Frères trữ mà thôi.

Hãng Dầu TRƯƠNG-VĂN-BÈN,

có bán đủ thứ dầu

Dầu phộng ăn thiệt ngon và tốt.
Dầu dừa.
Dầu xô không có mùi hôi.
Dầu mè thơm.
Và Dầu bóng giá rẻ để thợ bạc dùng.

Bánh dầu, dầu phộng thiệt tốt.
Bánh dầu dũ-dũ.
Bánh dầu hột gòn.
Bánh dầu hột bông.
Bánh dầu dừa để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRÚ

Hãng tôi mua dừa khô, dầu phộng, mè, hột gòn, hột bông, hột dũ-dũ, dầu và hột caoutchouc. Mua giá khá hơn các nơi.

Xin Lục-châu ai có muốn mua bán với tôi thì xin mời đến nhà hoặc viết thơ hỏi thì tôi gởi kiếu và san lòng tiếp rước rất trọng thể và trả lời lập tức.

Nay lời:
TRƯƠNG-VĂN-BÈN.
Hội-đồng quản-hat,
Đường CAO-MÉN, số 40,
CHOLON.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng
Đường LƯU MÓN BÀI 99 và 104

ĐẤT-HỒ (SAIGON)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quý khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiếu xe như là: xe mui, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo, xe bò cũng có đóng thùng xe hơi theo kiếu kiền thời, sơn xe thiệt khéo, làm nem, muối xe đủ kiếu, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán các thứ xe đủ kiếu, bánh xe cao-su bằng cây giá trị bền tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiền đèn tây, đồ bắt kê xe đợc chắc và xe sơn má bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiếng, bình để thắp đèn khí đã theo xe. Sơn xe và sửa xe.

Có xin quý khách có dịp đến Đất-hồ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công việc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiếu mua giúp làm ngơi, thì tôi rất cảm ơn hạ cớ.

Còn chư quý khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi chừng giá cả tôi san lòng hầu đáp.

CANOT HƠI

Hãy lập tức viết thơ thương nghị với

Đề chờ chuyên mau lẹ, Ông Charles BARDON

NGƯỜI ĐÓNG TÀU

đề tuân du diên địa

Ở đường Paul Blanchy số 127
SAIGON (Namkỳ)

MỘT CÁI KIỂU THEO LOẠI « POPUI AIRE », KÉU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 620

Chắc chắn
đóng kỹ càng
giáng đẹp!

giá 1.500 \$
sắp lên

Khoái huyet
lạ-làng sạch sẽ
Giá rẻ

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy này là thứ giấy văn thuốc diếu. Tôi nhứt của một mình hãng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

Thuốc hoàn Rabuteau

Hiệu dấu con nai

Bệnh grippe là một chứng truyền nhiễm thời hành độc khi diễn ra nhiều cách không giống nhau) và bệnh rất nguy hiểm cho người bệnh phát hành ra ngoài một mũi và mắt sưng đau nhức, đau đầu, sốt mồi hôi, yếu đuối, hơi hớp trong lòng, không ngon ăn, xây xẩm mảy mặt, ngạt hơi thở, nói tóm là mất sức. Ấy bởi vậy huyết kém suy, rên phải bồi bổ khí huyết vì bệnh mà phải hao tổn đó lại nữa. Bồi bổ lại có chi hay bằng sắt. Nhưng tôi chỉ tiện cho bằng thuốc hoàn Rabuteau hiệu dấu con nai. Uống nó vào bao từ thì nó tiêu hoá ra chóng lẹ, không phát thì nó làm cho trong vài ngày sức lực mạnh lại như trước. Người mà trong cơn bệnh grippe, phải yếu đuối, xây xẩm mảy mặt, đau bao tử, hơi hớp trong lòng, thì thuốc Rabuteau này thật rất thần hiệu. Dùng vài ve thì sức khỏe bằng an.

BÁN TẠI
Pharmacie Principale Solirène, Saigon
và Pharmacie Franco-Asiatique
Hélary Cholon.

Đôi hàng trăn tổ

Bấy lâu Tê đã giầy công luyện chế các thứ Trà Việt-Nam ta, có ướp rong những mùi hoa thơm văn văn... Đai là Kỳ tâm- Hiên đầu riêng « Trái Tim đỏ » đựng bằng hộp sắt với gói lớn gói nhỏ đủ hạng!

Hầu các dùng hào tâm đoái lường, mà giúp sản vật Quê hương phát đạt! Mong sao bên vũng Quốc-hồn Việt-Nam! Ai ơi! san tâm lòng son!! Khéo mà!!

H. K. ANH
Quản lý và chế tạo, Kỳ tâm, 62 đường Pestard và đường Quang Trung, Cholon
Phố góc gần gara xe của Chợ Lớn

Trước giúp nhau làm nghĩa!
Sau bồi bổ quốc-hồn!

Thợ khảm đen có kiếu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ

Kính cùng quý ông, hàng khảm đen rẻ:
Tôi thiết ranh nghề thợ khảm trên 18 năm rồi, nên làm đủ kiếu các thứ khảm nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiếu nào theo kiếu này rất khéo. Như là: thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Ông có thứ khảm bích theo kiếu cúp tóc, quý ông muốn kết dính lại một lần bích lên để xuống như đúng nón vậy rất tiện, thì phải đo (contour de tête) kỹ tế phân và may lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chế mấy ông

Hạng nhứt, bưng và nhiều Bombay 1 khảm... 2\$50
Hạng nhì, bưng và nhiều Bombay 1 khảm... 2.00
Còn nhà buôn bán muốn mua số có đủ, thì xin gởi thơ tôi sẽ định

Có xin quý ông hãy mua khảm của tôi làm thiệt khéo và kỹ càng, chắc lắm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo
Nouvel-vin-Bor
Thợ khảm đen
Fils de M. Hoài, Propriétaire
à Suối đờn Bình-nhâm (Lái-thiền)

Cách làm mầu tố tiên

Vết thơ cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Leffebvre báo gửi comto-embournement (cách làm mầu tố tiên) một nhũ dầy thép một hộp một trăm và dĩa Essence de mentha, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15000) mà thôi. Về bản lề lại cho trong vòng quai lớn một và hai cái (020) — mỗi vỏ lời 5 au, một trăm vỏ lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Vết thơ đi, đưa, bỏ qua dịp làm mầu tố tiên, ông Kim. Ban đầu... ít sau đó nhiều, bán buôn qua thớt, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gọi thơ đến mà mua dĩa trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gửi cho không một kilo xà-bông giặt-xả thật, hiệu ngựa một thùng. (1000) tốt nhất trong cõi Đông-dương hơn là xà-bông và dĩa thơm Essence pour Lotion; Bani de Colo-gon; Quinine; sôla coupé để làm đá một là các thứ dĩa thơm kỳ, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được!

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm tề tiền ông Kim.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co,
146 bis Rue Leffebvre Saigon,
Khánh Hòa.

XA-BONG MAT-XAY

Tất bồng các thứ Xa-bong Mat-xay thật bán trong Nam kỳ mà giá rẻ hơ

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty

(HÀNG ANNAM)
146 bis, Rue Leffebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

LA PIE

"NAM-PHONG"

MỠI THÁNG XUẤT BÁN MỘT KÝ

Giá:
Trọn năm: 400000; 4000
Mười tháng: 300000; 3000
Mười số: 200000; 2000

LA-BONG MAT-XAY DEN

Tất bán rẻ lắm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty

(HÀNG ANNAM)
146 bis, Rue Leffebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

LE DRAGON

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên - thảo Công-ty)

Tư-bản: 6.000.000 fr.

Sở chính Công-ty tại PARIS

Sở Cai-trị và nhà công-xưởng tại HANOI

Trại trồng thuốc lá tại KIM-XUYỀN và VĂN-KHÉ

THUỐC CHU'A VẤN VÀ THUỐC VẤN RỒI

HIỆU

"COQ." (Con Gà)

Vị ngon — Giá rẻ — Nên hút

VÀ THỨC THUỐC LA VẤN RỒI HIỆU

PAGODE (Cái chùa)

Ở CỎ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN

THAY BẾT CHO NHÀ ĐỐC ĐƯỜNG VÀ LÀN XE MÁY

TẠI TRẦN St-Étienne

Mà thôi

CỎ ĐƠN SÙNG

đủ thứ và đủ kiểu. BỊ.

THUỐC ĐẠM, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và 48 NỮ-TRANG. Đủ cả tất lại giá rẻ

Lạc-Châu muốn mua vật chi thì xin đi thơ như vậy:

M. F. NICHOL, CAFFORT Successeur, 28 Rue Cathédrale. — SAIGON

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

VĂN CÁC THỨ CÂY	BỀ HOÀNH VÀ TRƯỞNG		GIÁ TRƯỚC THUỐC	
	CÂY CỤA CHUÔNG	GỖ SÚC	GIÁ CÂY CHUÔNG	GIÁ GỖ SÚC KHÔNG TỖ
Cây gỗ làm bàn, ghế, cũi nhà v. v.	Sao	033 x 033	0=45	2500
	Cẩm-xe	"	0 45	32 00
	Dầu thông	"	0 45	2500
	Trắc	"		18 30

LOẠI CÂY TRẦN	BỀ TRƯỞNG	BỀ HOÀNH	TỖ 100	GIÁ
Cây ông	1=50	Từ 0=10 đến 0=12	100	50
"	2 00	"	100	7
"	2 50	"	100	9
"	3 00	Chỗ lời bốn Saigon 18\$	100	11
"	3 50	"	100	14
"	4 00	"	100	18
"	5 00	"	100	25

KHOAN CHẤT THUY
(Nước suối kim thạch)

VICHY CELESTINS
PHÁP QUỐC HIỆN

Có hai nguồn nước: Trại bình Sơn-Hàn, bình đẳng ở Quảng Bình Phong — và Trại bình Lạc — ở Suối nước lạnh-lào.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bình đau gan và bình đấm.

VICHY HOPITAL trị bình thương tật, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chú cho tránh thứ nước/nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra. Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đơn nước xịt (Môi-khi-chất).

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Général: NGUYỄN-VĂN-LỮA

Certifié le mariage a:
Caois mille ex.
Saigon le 21 mai 1920
Nguyễn Văn Lữ